

իսկ Fétis՝ մողէզի մը մասին զարման նալիք բան մը կը պատմէ.

«Երր Մողարի, կ'ըսէ, «Adagio in fa»ն և «Quartetto in do»ն լսէր, իսկոյն իւր ծակէն դուրս կ'ելլէր մտիկ ընկլու համար, և իւր բոյնը չէր դառնար՝ մինչեւ որ երաժշտութիւնը չվերջանար, Ուրիշ մ'ալ երր անտառի մը մէջ սրտագրաւ մեղեղի մը կ'երգէ՞՝ ինքզինքը պաշարուած տեսաւ բազմաթիւ մողէզիներէն, որ իրենց գառպուն աշշերով զինքը կը զիտէին, և այնքան կախարդուած ուշադրութեամբ մակիկ կ'ընէին՝ որ և ոչ անոր շարժուածերէն կը զիտէին»:

Միջատներու մէջ ալ յասուկ յիշատակութեան արժանի է, մեր պատուհաններու ժամակն հիւսոտ անկոչ հիւրը՝ մամուկը։ Gretryի մամուկը, ամէն անզամ որ զաշնամուրի ձայնը լսէր՝ իւր ծակէն ելլելով գործիքին վրայ կը կենար մտիկ ընկելու համար։ Երաժշտասէր ախիին մ'ալ կը պատմէ, թէ ամէն անզամ բնար զարներուն՝ սարդ մը իւր թիլով վերէն վար կախուած միշտ իրեն կը հետեւէր, սենեկին որ կողմն ալ դմէր գործիքը հնչեցնելու։

Ուրիշ արտացոյ կարգի երաժշտասէր սարդ մ'ալ յիշատակութեած է Micheletին, որ ջութակահար որրուկի մը միակ սերտ բարեկամն ըլլալով՝ սովոր էր տորոն բազկին վրայ հանգչի ամէն անզամ՝ որ նա իւր գործիքն հնչեցնէր։

Զանց կ'ընճնեց խօսիլ թուզուններու երաժշտասիրութիւնն վրայ, ինչ որ արդէն ամինուն ծանօթ է, ասոր փորձն առնելու համար՝ բայ է թոշունի՝ մ'առջն երաժշտական գործի մը հնչեցնել և անոր գոհունակութեան ու բաննչացման շարժուածերը դիտել։

Բաւական համարինք հոս յիշել միայն իրը օրինակ Պրօֆ. Franz Lehárի գեղագանիկը, որ «Երր դաշնամուրի ախորդելի և զայտոն կտոր մը լսէ, կ'ըսէ նա, ոչ միայն հանդարս և ուշադիր կը կինայ՝ այլ և կը ջանայ սուտ ձայնով նոյնը ձեւացնել. Ծնդհակառակն անախործ կտոր մը լսելուն սուր ճիշերով չհաւաքունշաններ կուտայ»։

Երաժշտութեան՝ այսչափ այլագան կենանեաց վրայ ունեցած մողէլ աղդեցութենէն կրնանք մակարերել, թէ նաև միւս կենդանիներու վրան ալ թիչ շատ նոյն աղդեցութիւնը պիտի ընէ, բնական է ըստ իւրաբանիչիրին հասողութեան և կարուղութեան։ Զարմանալի չէ սակայն, որ ինչպէս մարդոց մէջ, այսպէս նաև աւելի իրաւամը՝ կենդանինեաց մէջ միշտ պիտի գտնուին որ երաժշտութենէ չզգացուին։ Կենդանինեաց մէջ, բնականարար, երիտասարդները աւելի զգայուն կ'երեւին՝ քան ծերազոյնները, ինչպէս որ փորձով ձիերու վրայ տեսնուած է։

Հ. Ս. Ֆերազեաւ

## ՓԻԼԻՊՊԵՍՆ ԿՂՋԻՆԵՐՈՒ

ՀԱՆԵԼՈՒԿԱՆԵՐԵՆ

▽

1 — Գիշերը կու զան՝ առանց կանչուելու, ցորենք կ'անձետանան՝ առանց գողցուելու.

2 — Վեր կու զայ՝ կը մնկնինք. վար կ'երթայ՝ կը կենանք.

3 — Ծառ մը նրբին՝ լոկ մէկ տերևով.

4 — Ցեսայ երկու նաւակներ, որոնց մէջ կարմէկ անձ միայն.

5 — «Հոս, հոս» կ'ըսէ՝ բայց բերան լունի.

6 — C գիրը O կը դառնայ, O գիրը C կը դառնայ.

7 — Երբ ձեռքի մէջ բռնես՝ կը քալէ, երբ իւնդիրն թողու՝ կը զադրի.

8 — Գոցը՝ զաւազան մ'է, բացը՝ վրան.

9 — Երբ նստած է՝ բարձր է, երբ կանգուեցած.

10 — Երկու իշխանուհիներ կան, որոնք կը բնակին լեռան մը երկու հակընդէմ կողմերը. Երբ մին լայ՝ կու լայ նաև միւսը.

11 — Թէ որ կորէթ՝ իսկոյն կը բժշկուի.